

ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ

АРХЕОЛОГІЧНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В УКРАЇНІ
2010

Київ–Полтава
2011

В.В. Мойжес, К.І. Щербей

РОЗВІДКИ В с. АРДАНОВО

У червні 2010 р. експедицією Ужгородського національного університету обстежено околиці с. Арданове Іршавського р-ну Закарпатської обл. Основна мета — виявлення поховань некрополя пшеворської культури, частина якого досліджена в уроч. Рокитне Т. Легоцьким ще наприкінці ХІХ ст. (рис.).

Приводом для проведення додаткових пошуків стала інформація про випадкові знахідки наконечників списів в уроч. Каміння (за 1,5 км від уроч. Рокитне) у 80-х рр. ХХ ст. Сліди перебування зброї в поховальному вогнищі дозволили припустити існування в

с. Арданове ще однієї групи кремаційних поховань.

Опитування осіб, які знайшли наконечники, дозволило локалізувати місце знахідки в центральній частині урочища (рис.). Внаслідок плантажної оранки земля на вказаній території перегорнута, а на поверхні місцями фіксуються виходи материкової глини жовтого кольору та значна кількість каміння. Матеріал на обстеженій ділянці не виявлений.

Не приніс результату й огляд території уроч. Костиці, розташованого південніше від уроч. Каміння, на північному схилі су-

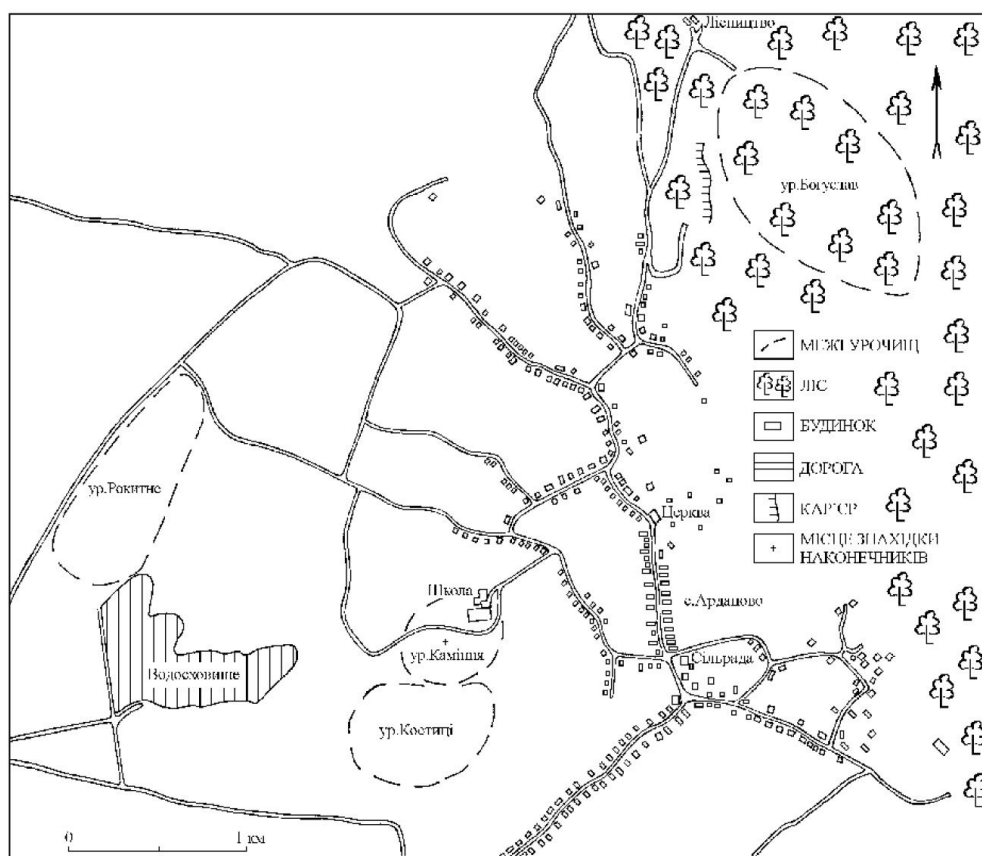

Рис. Арданове. Схематичний план розміщення урочищ

сіднього пагорба (рис.). За інформацією місцевих мешканців, тут під час оранки часто знаходили кістки, що і визначило назву урочища.

Конкретніші дані отримано під час огляду території городища, розміщеного на верхівці гори Богуслав (північно-східна окраїна села), відомого в науковій літературі як пам'ятка епохи гальштату (рис.).

Укріплене поселення, відоме з початку ХХ ст., досліджувалося в 1954 р. експедицією Закарпатського краєзнавчого музею (К.В. Бернякович), 1958 і 1962 рр. Західноукраїнською експедицією Державного Ермітажу (Г.І. Смірнова) і в 1991 р. експедицією Ужгородського державного університету (О.В. Дзембас).

У колії ґрунтової дороги, утвореної лісовозами, зібрано 242 фрагменти кераміки гальштатського типу. Асортимент посуду, в основному, становлять оздоблені канелюрами миски та амфори. У залежності від техніки виготовлення кераміка поділяється

на дві групи. Перша — уламки кухонного посуду світло-коричневого кольору зі значною домішкою у формувальній масі крупного шамоту. Друга група — якісніший столовий посуд, з незначною домішкою у добре відмуненій формувальній масі дрібного шамоту. Цікавою знахідкою є фрагмент колеса від глиняної моделі візка.

Разом з тим, у шкільному музеї зберігаються уламки від середньовічних кружальних горщиків, знайдених на території городища. Це дозволяє віднести час існування пам'ятки до двох періодів: гальштатського та середньовічного.

Результати розвідки вказують на необхідність додаткового обстеження (шурфування) в урочищах Каміння, Костиці та Богуслав. В останньому пункті культурний шар інтенсивно знищується в результаті природних (вивернуті буревіями дерева) й антропогенних (колії лісовозів і діяльність кар'єру з видобутку каменю, для виготовлення плитки) процесів.

